

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 6

12. veljače 2015.

cijena 200 Ft

Veliko bajsko prelo

Foto: Stipan Balatinac

6. stranica

Dobrotvorni Hrvatski bal

7. stranica

„Krajolici svijesti“

8. stranica

Kiseški Hrvatski bal

11. stranica

Komentar

Mesopusno finale

Na kraju smo jednoga ciklusa pod šifrom «za preživiti». S jedne strane priroda se s nami poigrava, rano se zaškuruje, pada nam na glavu ki to, ki ono, a sivkasto nebo nije uprav za praviti i imati, ne znam kakovo ogromno veselje. S druge strane pak ki je htio i mogao ovoga časa biti na svakom mulatovanju Gradišća, tomu su ovi tajedni zlameovali i pinezne, a znamda i kondicijske napore. Zvana toga suočeni smo i s teškom činjenicom. Sve već naših ljudi se odseli na drugi svit. Skoro svaki drugi dan moremo čuti strašne visti o neizvrađljivoj bolesti ili uprav o smrti. Tako nisu izuzetki ni naši Hrvati. Kad nam starija generacija projde, njevo mjesto nigdor neće prikzeti. To se jur sad točno upametzame u neki naši seli na pojedini zabava, kade su još lani i predlani s nami skupa mulatovali poznati obrazi. Kad pak stavimo tugu za kraj, onda moramo reći i tu istinu da i na hrvatski bali sve više je Ugrov, simpatizerov naše narodne grupe, ali i potomkov ki se već ne znaju pominati na našem, ali u tancu zvanaredno dobro mišaju. Za fešte svenek ima prilike, nudjaju za to uzroke hrvatski bali, maskenbali i maškarade na ovi dugi januarski i februarški vikendi. Sad nam se približava i finale norije, karnevala, preskrajnih slavljev i vrijeda će se ljudsko tijelo i um predati postu i meditiranju. Pravoda, ne tako strogo kot u prošlosti, ali bar u tragi i neki slijedi. Donidob, ove subote, skoro da je i obavezno sudjelovanje na najvećem županijskom Hrvatskom balu sa 550 gostov i uz temeljnu organizaciju Samouprave i Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana. Ovo selo je točno pred petimi ljeti nariktalo županijski bal, onda još u sambotelskom Športskom domu, kojega je onda naredno ljeto Narda lipo premjestila u restoran Tóvendéglő, što je – kako je dokazalo i vrime – ispalo zvanarednom idejom. Medjutim, još su vik prisutna nastojanja da se sa završetkom predgradnje Športskoga doma, zopet nosi najzad ova orijaška i atraktivna priredba na staro mjesto. Što je dosada sigurno, to je to da su sve karte bile rasprodane svako ljeto, kot i sad, i zaistinu stojimo ove subote pred jednom zabavom ka je na glasu po cijelom Gradišću, a znamda još i dalje, sad jur trideset i osmo ljeto. Nas, u ovom kraju, čeka još u subotu maškarada u Prisiki, u nedilju plajgorski pohod Dede-babe, koji običaj su donesli preci najvjerojatnije iz stare domovine. Ali sve manje je onih ki si znaju nositi maškare «po hrvatski». Nažalost, ta tendencija prevladava i med četarskom mladinom, ka će na početku narednoga tajedna još jednoč vanzneti tri dane slobode, školske pauze «na službenom bolovanju». Koljnofci i Petroviščani pak putuju na Riječki karneval, tako da i ti srićnici neće ostati prez doživljajev pri finalu ovoljetnoga mesopusta.

Tiho

Glasnikov tjedan

Nedavno je u sklopu jedne svečanosti državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa zadužen za narodnosti kazao kako opstanak jedne narodnosne zajednice ovisi o obitelji, zajednici i tek onda o državi. Ovim redom. Gledajući stvarnost koja nas okružuje u svjetlu ovih riječi i njihova redosljeda nema mjesta optimizmu. Nije zgoroga stoga ponoviti ovu tezu, ponavljati je, a posebice bi je trebali izgovarati narodnosni dužnosnici i držati je pred očima kada odlučuju o onome što je u njihovim rukama.

Najprije naučiti svoju djecu svemu onome što je hrvatsko i što čini narodnosnu hrvatsku samosvojnost u Mađarskoj, naučiti ih materinskom jeziku, upisati ih u vrtiće, osnovne i srednje škole gdje mogu naučiti temelje jezika i samobitnosti Hrvata u Mađarskoj. Ako to nije učinjeno, ta obitelj nema hrvatsku budućnost. Naravno, kao i svemu, ima i može biti zlatnih izuzetaka, ali oni nisu pravilo ni podloga strateških ciljeva političkog vodstva te iste zajednice. Državni je tajnik istom prilikom kazao kako je na mladima osigurati budućnost spomenutih zajednica. Ali kako ako sami nakon završenih škola i struka unutar te

Nadajmo se da nećemo sve potrošiti na koncerte, balove, dane sela, ljetovanja i putovanja, kolinja, da ćemo nešto ostaviti za knjigu, stipendiju za najbolje učenike, za mjesec hrvatske kulture, za tisak na materinskom jeziku, za tečaj hrvatskoga jezika... Sve ovisi o nama samima!

Iz dana u dan, iz sata u sat ponavljati bi trebalo i živjeti s time, pogotovo ako želim i mogu donositi odluke glede budućnosti. Doduše, meni je nejasno kako netko može savjetovati, glasovati i biti biran za zastupnika, kako može raditi plaćeni posao u narodnosnoj zajednici ako sam u svome dvorištu nije napravio reda. Ako za opstanak svoje narodnosne zajednice nije počeo posao u svojoj obitelji. Za mene je to početak svega. Ali izgleda kako mnogi ne misle kao ja.

U skladu s istim davati bi trebalo potrebne mjere potpore onima koji čine napore poradi očuvanja svoje samobitnosti u većinskom narodu, najprije u obitelji, potom u zajednici. Već godinama pišem kako za mene nisu vjerodostojni oni koji su na bilo kakvim položajima unutar zajednice koji u svojoj vlastitoj obitelji nisu učinili ono što treba. A što to treba?

iste zajednice ostaju nezaposleni i ona im ne nudi pomoć. Jedno su pravni okviri položaja narodnosti, drugo je njihovo ostvarivanje. Ostvarivanje ovisi o nama samima. Osvrnimo se tek na izborni zakon, sa svim njegovim anomalijama, nepravilnostima Pogledajmo «društvenu klimu». I ovih se dana kazuje kako je Mađarska osigurala «drugima za uzor» brigu o narodnosnim zajednicama, a za svaku pohvalu je i dvije milijarde više u proračunu narodnosnih samouprava i ustanova u 2015. godini. Nadajmo se da nećemo sve potrošiti na koncerte, balove, dane sela, ljetovanja i putovanja, kolinja, da ćemo nešto ostaviti za knjigu, stipendiju za najbolje učenike, za mjesec hrvatske kulture, za tisak na materinskom jeziku, za tečaj hrvatskoga jezika... Sve ovisi o nama samima!

Branka Pavić Blažetin

Projekt DDOP-3.1.2-12-2013-0017 „Razvijanje Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę”

Izgleda kako su se s mrtve točke počele gibati stvari što se tiče izgradnje hrvatskoga vrtića Prosvjetnog centra Miroslava Krležę u Pečuhu. Naime, prošloga tjedna, 28. siječnja, na pečuškoj gradskoj kući vođeni su plodni razgovori između triju zainteresiranih strana; baptističkom zajednicom, Gradom Pečuhom i HDS-om, pa se polako približavamo početku izgradnje projekta hrvatskoga vrtića u sklopu školskog centra Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležę. Baptistička zajednica kočila je pregovore, a time i razvoj projekta nezadovoljna ponudom HDS-a odnosno ponudom grada. Izgleda kako su se napokon složili s ponuđenim tehničkim rješenjima zgrade koju bi dobili kao zamjenu za svoju zgradu koju bi ustupili HDS-u, te od ponedjeljka (2. veljače, o. u.) čini se da počinju radovi na ponuđenome zamjenskom zdanju za njihove štitičnike koji se sada nalaze u zgradi pokraj hrvatske škole koju bi HDS trebao dobiti, nakon njihova iseljenja u ponuđene (u vlasništvu grada) gradske prostore koje se HDS obvezao obnoviti kako bi napokon mogli početi projekt izgradnje hrvatskog vrtića Miroslava Krležę, za koji su na natječaju dobili sredstva još 2012. godine.

Svojedobno Grad Pečuh uvjetovao je zgradu i dvorište pokraj Hrvatske škole dogovorima s baptističkom zajednicom, što je izazvalo dodatne troškove pri ostvarivanju projekta izgradnje Hrvatskog vrtića Miroslava Krležę. Stoga je odlukom Skupštine HDS-a odobrena daljnja potpora iz proračuna HDS-a za ispunjavanje uvjeta Grada Pečuha i pečuške baptističke zajednice kako bi se napokon dobio prostor i zgrada pokraj Hrvatske škole koja će se proširiti i nadograditi kat uz cjelokupnu prilagodbu sjevernog dijela zgrade u moderan vrtić trećega tisućljeća.

Projekt DDOP-3.1.2-12-2013-0017 „Razvijanje Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę” s prihodima i rashodima iznosi 120 milijuna forinta, ta su sredstva dobivena putem natječaja.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Ákos Kollár

MISE NA HRVATSKOM JEZIKU U PEČUHU

veljača – ožujak 2015.

22. veljače (nedjelja) u 16 sati, misit će vlč. Ladislav Ronta, pjeva Mješoviti zbor iz Harkanja – Kertvaroš

21. ožujka (subota) u 16 sati misa zadušnica za Ladislava Matušeka, misit će vlč. Norbert Nagy, pjeva Zbor Augusta Šenoę – Augustinska crkva

21. ožujka (subota) u 15 sati, polaganje vijenca na grob pokojnog Ladislava Matušeka

29. ožujka (Cvjetnica) u 16 sati, misit će vlč. Gabrijel Barić, pjevaju Kukinčani, otvorenje izložbe dječjih radova – Kertvaroš.

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

2015 | 02 | 02.

ÓVODAFEJLESZTÉS A MIROSLAV KRLEŽA HORVÁT ÓVODA,
ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUMBAN

Megkezdődött a pécsi horvát óvoda bővítése, komplex infrastrukturális fejlesztése. A beruházás az Európai Unió támogatásával valósul meg, ami 120 millió forint támogatást jelent.

A projekt keretében az Országos Horvát Önkormányzat a pécsi horvát oktatási központba óvoda fejlesztését, kapacitásbővítését célozta meg ingatlankiváltással, mely során 80 férőhelyes óvodai intézmény jön létre. A meglévő három óvodai csoportszoba mellé egy új csoport kerül kialakításra a pécsi Acsády Ignác utca 8. szám alatt emeletráépítéssel, energetikai korszerűsítéssel. A meglévő épület hasznos alapterülete: 513 m². A négy csoportos óvoda elhelyezésére 296 m² bővítés szükséges. A felhasznált összes hasznos alapterület 809 m² (bruttó: 967 m²). Akadálymentes, lifttel ellátott épület kerül kialakításra, amelyben helyet kap egy tornaszoba, egyéni fejlesztő szoba, személyzeti helyiségek, tálalókonyha, valamint a csoportokat kiszolgáló helyiségek. Eszközbeszerzés keretében beszerzésre kerülnek az óvodai neveléshez szükséges berendezések, valamint az udvari játékok.

A kivitelezés várható befejezése: 2015. június 30. A beruházás eredményeként három új munkahely jön létre. A projektről bővebb információt a www.horvatok.hu oldalon olvashatnak.

További információ kérhető:

Országos Horvát Önkormányzat
Cím: 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24.
Email: hramouprava@chello.hu
Tel.: +36 1 303 6093

Privatne akcije Wilhelma Siebauera

Slučaj pozabljene ceste i petroviskoga Bavarca

Minulo je i četvrto ljeto, kad smo zadnji put pisali o putu koji povezuje Petrovo Selo s austrijskim Gaasom, bolje rečeno o tom delikatnom dijelu od 330 metarova, kojega austrijske vlasti nikako ne kanu zdignuti na nivo prohodne ceste, recimo s jednim asfaltiranjem. Pred četirmimi ljeti izvistili smo naše štitelje o zatvaranju te ceste, što je po pravom izazvalo jad i nezadovoljnost s okraj granice šengenske zone. Održale su se press-konferencije, obrnula su se i službena pisma med načelniki i različitim političari. Sve je bilo zamaš! Pred kratkim je opet zašao ov komad ceste u sredinu privatne akcije a i medijske pažnje, na kom sad jur sedmero ljeto ništ' se ne popravlja.

Slika iz 2011. ljeta: Kordoni su nestali, ali cesta je i dalje neprohodna

Wilhelm Siebauer nije rodjeni Petrovišćan, ali med nami živi, sad jur sedamnaesto ljeto. Bavarac u mirovini, na čijem obrazu se ni najmanje ne vidi stiskanje starosti, u Pinčenoj dolini pelja dane aktivnoga žitka. Ljeta dugo je djelao u Nimškoj, potom se je od-selio na Šri Lanku, kade je djelovao na humanitarnom projektu, prez toga da bi se znao prilagoditi tamošnjoj klimi. Ondu, na tom dalekom mjestu, je po prvi put čuo za ov kraj, s tim da ako si želji mirni žitak, mora poiskati Burgenland (Gradišće) u Austriji. Pogledao je nekretnin, hiž u susjedstvu i igrom slučaja je nekako zašao u Petrovo Selo. Ovde je čez dva tajedne kupio odgovarajući stan. Tvrdi, nimalo mu nije žao. Sričan je u Pinčenoj dragi, a i to nije malo u današnjem svitu. Druži se, najde si zanimacije, a rado se priključuje u mjesni društveni žitak. Lani u ljeti je izmislio neobičnu stvar. Morebit većimi su se pri nas študirali jur na tom, ali on je svoje zamisli pretočio u čin. Začeo je skupljati potpise

stanovništva u Petrovom Selu, Eberavi (Varošu), Gaasu i u Beledu za potvrdu da je ljudem ova cesta i u Austriji potribna. Krajnji rezultat je bio 830 originalnih potpisova, a pri akciji imao je, naravno, i svoje pomoćnike. Na početku je s papiroši išao od ljudi do ljudi i petroviski Toni Wagner, a ne moremo pozabiti niti na hižnu družicu Zsuzsannu, ka je čuda pomagala pri prijevodu od nimškoga na ugarski ter iz ugarskoga na nimški jezik.

Wilhelm Siebauer smatra da po 25 ljeti srušenja granic i za sedmimi ljeti šengenske „slobode“ nikako nije razumljivo da ona cesta ku je ugarska vlada jur 2008. ljeta dala sagraditi, asfaltirati do hatara, prik granic si ne more najti partnera i investitora ki bi to zgotovio. Firma Strabag je ponudila Austriji da će dio od 330 metarova napraviti jur spomenuto ljeto, ali susjedi su lipo zahvalili i odrinuli ponudu, rekši, nij' pinez za investiciju. Negdašnji načelnik Eberave Walter Strobl u septembru 2011. ljeta u svojem općinskom uredu prilikom press-konferencije je naglasio da ta put nigdar nije imao svoju prikgraničnu ulogu (iako Petrovišćani se znaju spominati, kako je pred bojem služio kot poštanski put), i da pojas biotopa (prelaz za životinje) su s asfaltiranjem puta prekrížili Ugri, isto tako kot i takozvanu deklaraciju o tom. Izgovori, okolišanje eberavskoga pretpostavnoga i zato nisu bili razumljivi, jer ta granični put ne hasnuju samo Ugri nego i esterajski susjedi. Znao je to i Wilhelm Siebauer i nije bio taman, jedan dan je prebrojio promet na tom dijelu „koi, kako je rečeno, nij' potriban“. Čez tri ure se je već od sto mašinova odvezlo tudaj, a jedna trećina vozila nosila je na sebi austrijsku registraciju. U drugom koraku akcije je petroviski dobrovoljac liste s potpisi odnesao k novinaru na Radiju Burgenland, gdo mu je obećao prik njegovih kontaktova, i pomoć. Iz toga, naravno, ne da pomoći, nego i javljanja nije bilo. Onda je naš junak poiskao u Güssingu Verenu Dunst, parlamentarnu zastupnicu u Austriji, gdo je za raz-

Članak u susjedni regionalni novina objavljen je lani u decembru

liku od sadašnjega eberavskoga načelnika Johanna Webera, jako pozitivno reagirala na prošnju. Eberavski poglavar se je pozivao na veliku seosku investiciju, zavolj česa momentalno općina nima pinez za cestu, a pokidob govor je za međunarodnu cestu, susjedi još svenek smatraju, stroške bi morala nositi pokrajina Građiće. Tako je zvučao odgovor na pitanje.

„160 000 euro je kalkulacija takovoga puta za 330 metarov, gospodine Weber, na kom bi se znali voziti teški teretnjaki, a na to ugarska strana apsolutno nije pripravna. Kako smo izračunali, dovoljno bi bilo za stroške samo 50 000 eura, a ured parlamentarne zastupnice Verene Dunst smatra da krajnja cijena puta bi mogla biti 40 000 eura“ – pisao je u otvorenom pismu načelniku Eberave Johannu Weberu petrovski „aktivist“, gdo na tom nije stao. Regionalni list u Austriji, „Bezirksblatt“ pod naslovom „Akcija skupljanja za selo“ izvijestio je, kako jedan penzioner skuplja pineze za kusić puta od 330 metarov pri selu Gaas. Petrovski umirovljenik je sa 1500 eura otvorio račun u banki i pozvao sve dobrovoljne ljude u Pinčenoj dolini, neka dodaju k toj svoti svoj doprinos. – Ja sam iz ove svote htio takove djelatnike financirati, ki bi mogli pomoći pred krajnjom gradnjom ceste, da bar jedan korak zajedmo

dalje i da vidim da i druga strana kani nešto napraviti za tu cestu – rekao je Wilhelm Siebauer i dalje povidao, kako je njemu obećao liktar Eberave da će na određeno djelo postaviti svoje djelatnike, samo da mu se da malo vrimenta. – Ovo je izrečeno 5. januara s tim da nije potribna akcija za skupljanje eura prik banke i neka završim tu nepotribnu akciju. Dao sam vrimenta načelniku do 1. februara, a ta termin je minuo, a dovidob na tom dijelu ceste ni-

kakove promjene ne vidim – naglasio je inicijator. – I ja hasnujem ta put, tajedno još i večkrat. Čudami su se jadali da je cesta neprohodna, ali nigdor nij' ništ učinio. I zato sam začeo tirati ovu stvar i vjerujem parlamentarnoj zastupnici Vereni Dunst da će put s državnom potporom vrijeda biti asfaltiran, kot i druge ceste, npr. prema Pornovi, Hrvatskim Šicam, Vinceti. Ali to još vik ne razumim, zašto je uprav ov put izostavljen iz toga paketa obnove – reflektirao je u svojem petrovskom domu bavarski dobročinitelj. Dnevni list u Željeznoj županiji „Vas Népe“, 27. januara na ogromnoj slici je predstavio četire načelnike okolishnih sel s jednom tablom od brojke sedam. Kako je napiseno u članku, i oni se ufaju u regionalnoj pineznoj potpori za dotični put, kamo i oni sami, evo, jur sedmo ljeto čekaju mašine za cestogradnju.

Timea Horvat

BUDIMPEŠTA – Dana 26. veljače od 14 sati usmeni je prijamni ispit u Hrvatsku gimnaziju za polaznike budimpeštanske Hrvatske osnovne škole, te 27. veljače od 11 sati za prijavljene učenike izvan HOŠIG-a.

SOMBOR – Na dvodnevnome skupu posvećenom Dunavskoj strategiji, sudjelovanjem šest gradova iz triju podunavskih država, ovih je dana u Somboru svečano potpisan osnivački dokument Dunavsko-panonske mikroregije. S mađarske strane, osim gradova Baje i Mohača, među potpisnicima je i Skupština Bačko-kiškunske županije, s hrvatske strane gradovi Osijek i Beli Manastir, a sa srbijanske Apatin i Sombor. Kako je uz drugo istaknuto, glavni je cilj suradnje zajedničko istupanje prema Europskoj uniji kroz projekte koji služe zajedničkim interesima prekogranične suradnje narečenih gradova i regija. Određeni su ciljevi i prioriteti suradnje, a prevladavali su turizam i infrastruktura. Gradovi sudionici predstavili su svoje najvažnije projekte i planove za koje smatraju da su korisni ne samo pojedinim gradovima nego mogu rezultirati razvojem i procvatom na mikroregionalnoj razini. Sa strane grada Mohača naglašena je važnost izgradnje mosta na Dunavu, koji uz već izgrađeni autoput M6 može pridonijeti oživljavanju gospodarstva. Ostvarivanje mosta prelazi interese grada Mohača, jer on može pridonijeti boljem položaju južnog dijela Bačko-kiškunske županije i određenih područja Srbije, među njima i onih u kojima žive i Mađari. Nadalje, to je jedan od neizostavnih dijelova koridora između Austrije i Srbije. Na polju kulture u prvi plan stavljene su manjinske zajednice u trima zemljama. Tako bi se svake godine u drugom gradu organizirao projekt „Dunavsko-panonski festival“. Osječani su istaknuli kandidaturu za Evropsku prijestolnicu kulture, Baja se pak zauzela za eko i gastro-turizam (fišijada...). Predstavnici Baje sudionike su upoznali i s infrastrukturnim pothvatom izgradnje pristaništa na Dunavu, te osposobljavanjem graničnoga prijelaza Santovo – Bereg (Hercegszántó – Bački Breg) za kamionski promet. Predstavljanje Belog Manastira bilo je uglavnom vezano za gastro i etnoturizam te velik broj priznatih manifestacija, a Sombor je usredotočen na oživljavanje putne i vodne infrastrukture.

Veliko bajsko prelo – njegovanje dugogodišnje tradicije

Bunjevački slavuj Zvonko Bogdan oduševio okupljene

parlamentarni zastupnik Hrvata u Mađarskoj Mišo Hepp.

Izrazivši veliko zadovoljstvo što može nazočiti bajskomu prelu, gosp. Gordan Grlić Radman uz ostalo je naglasio ljepotu i bogatstvo bunjevačkih, šokačkih i rackih subetničkih

koviških tamburaša i Leventea Varnaija, člana Orkestra «Podravina». One su prvi put nastupile na Bajskome prelu. U nastavku su pak članice bajskoga KUD-a «Bunjevačka zlatna grana» izvele splet bunjevačkih plesova. Zaigralo se zajedničko kolo, a u nastavku se plesalo i pjevalo, kako je to već uobičajeno.

Zvijezda večeri bio je Zvonko Bogdan koji je svojim prepoznatljivim bunjevačkim i starogradskim pjesmama opet oduševio okupljene, koji su uz ples i zajedno zapjevali uspješnice bunjevačkoga slavuja. Svojim pjesmama dočarao nam je nekađasnji svijet bunjevačkih salaša, prela, veselja, kada se «igralo i pivalo tako ko da niko nikad umrit neće».

U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuli su se suboti-

Dana 24. siječnja u Baji je priređeno Veliko bajsko prelo. Na tradicionalnoj pokladnoj priredbi, središnjem prelu bačkih Hrvata, okupili su se bunjevački, racki i šokački Hrvati iz Baje i okolnih naselja. Zanimanje je bilo veliko, a za prelo koje je ove godine održano u Hotelu Dunav tražila se karta više. Poseban gost bio je omiljeni pjevač Zvonko Bogdan, ovoga puta u pratnji subotičkoga Tamburaškog sastava «Hajo».

Prelo je otvoreno bunjevačkom «himnom», pjesmom Nikole Kujundžića *Na veliko prelo*, koje su otpjevale članice KUD-a «Bunjevačka zlatna grana» u pratnji Orkestar Čabar. U ime organizatora, Hrvatske samouprave grada Baje okupljene je srdačno pozdravila predsjednica Angela Šokac Marković, te svima poželjela dobrodošlicu. Kako uz ostalo reče, povod okupljanja na prelu je tradicija. «U ove duge, sive zimske dane, ova večer je dobro došla da se malo sastanemo, da se družimo, da se stari prijatelji ispriповidaju, da se malo provese-

limo i da svako ugodno provede ovu večer. Osim iz Baje, s nama su gosti iz Gare, Santova, Dušnoka, Aljmaša, Kačmara, Budimpešte, Mohača, Pečuha, Segedina i drugih naselja.

Svojom nazočnošću Veliko bajsko prelo uveličili su veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, bajski gradonačelnik Róbert Fericsák, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i

grana hrvatskoga stabla. Nazočnima su se obratili i predsjednik HDS-a Ivan Gugan i gradonačelnik Róbert Fericsák, koji su uz ostalo istaknuli zalaganje bajske hrvatske

čki «Hajo» i domaći «Čabar», pa je zabava potrajala do zore.

Stipan Balatinac

zajednice i Hrvatske samouprave u njegovanju i očuvanju tradicije.

Program su uljepšale članice martinačkoga Pjevačkog zbora «Korjeni» koje su otpjevale nekoliko hrvatskih uspješnica i narodnih pjesama, a u pratnji mladih lu-

Pečuh

Dobrotvorni Hrvatski bal

Mlade plesače okupila je Ramona Štivić

U organizaciji Roditeljske zajednice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža, kojom predsjedava Ester Jukić, 24. siječnja priređen je ovogodišnji tradicionalni bal roditelja i nastavnika, dobrotvornoga značaja. Ovaj bal ima tradiciju dugu četiri desetljeća i bal je to koji u balskoj sezoni okuplja Hrvate i njihove simpatizere oko razgovora i druženja. Organizirao se on po raznoraznim gradskim prostorima, okupljao i do tristo i više sudionika, gostovali su na njemu i domaći i orkestri iz Hrvatske. Tijekom proteklih desetljeća ostvarivao se trudom i marom roditelja (teško bi bilo sve nabrojiti na ovome mjestu) polaznika Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža. Već šestu godinu zaredom priređuje se u auli Hrvatske škole Miroslava Krleža. Za dekoraciju prostora i sve ostalo oko bala, od bifea do tombola i njihove prodaje, ulaznica, plakata, pospremanja prostorija... brine se Roditeljska zajednica, koja okuplja tridesetak roditelja. Svatko na stol organizacije od srca polaže ono što može, a balovi iz godine u godinu postižu nimalo zanemariv prihod koji se mjeri u više stotina tisuća forinti. Tako je bilo i s ovogodišnjim balom, što su ga otvorili ravnatelj škole Gabor Győrfvári i članica Roditeljske zajednice Branka Blažetin, koja je naglasila dugu tradiciju održavanja ovoga bala i uspjeh koji s njim postižu organizatori u nakani ostvarenja njegova cilja, a to je druženje uz ostvarivanje znatnog prihoda kojim se obogaćuju raznorazni školski izvannastavni programi. Od potpore maturanim izletima, Tjednu hrvatskoga

Veselo društvo

jezika, izleta u glavni grad Mađarske aktualnim šestim i sedmim razredima, potpore školskom maskenbalu, kupnji potrepština za dječji vrtić, pomagala, igraćaka, obilježavanje Dana pedagoga. Tu su i akcije školskih sajмова, i uskrasnih i božićnih, a tu je i organizacija sakupljanja staroga papira koja se odvija godišnje dva puta u organizaciji Roditeljske zajednice. Bal je okupio 150-ak gostiju. S obzirom na broj kolektiv Centra Miroslava Krleža i broj polaznika škole, skroman je to broj, mogao bi on biti znatno veći, ali u spomenuti prostor ne staje više od dvjestotinjak gostiju, i trebao bi biti znatno veći, bar po mome skromnome dojmu. Ove potonje rečenice pišem i kao članica Roditeljske zajednice i roditelj koji dvadesetu godinu zaredom aktivno sudjeluje organizaciji spomenutoga bala. Za dobro raspoloženje gostiju brinuo se orkestar Juice, a bal su otvorili sadašnji i bivši učenici

Hrvatske škole Miroslava Krleža koji plešu u pečuškim folklornim društvima. Za ovu ih je priliku okupila Ramona Štivić, također bivša učenica škole. Nešto prije ponoći bal su svojom dolaskom počastili generalna konzulica Vesna Haluga sa suprugom Velimirom, parlamentarni hrvatski glasnogovornik Mišo Hepp, predsjednik HDS-a Ivan Gugan te voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga. Nudila se bogata tombola, a sretnici su s punim rukama zadovoljno otišli svojim kućama. Glavna nagrada bila je četiri dana polupansion za dvije osobe u Zavičaju na otoku Pagu, dar Hrvatske samouprave grada Pečuha, koju je sretnoj dobitnici uručio predsjednik Hrvatske samouprave grada Pečuha Ivan Gugan.

Bogata ponuda

Goste je cijele večeri čekao bife s bogatom ponudom, ukusnim kolačima koje su ispekale mame, bake, tate, te sendvičima i bezalkoholnim pićem. Ozračje je bilo izvrsno, pa sa žaljenjem smo zatvorili vrata ovogodišnjega Dobrotvornoga hrvatskog bala u dva sata poslije ponoći.

Branka Pavić Blažetin

„Krajolici svijesti“

„Krajolici svijesti“ skupna je izložba četvero hrvatskih suvremenih umjetnika koja, nakon Zagreba, Pule i Osijeka, gostuje i u Pečuhu, i to zahvaljujući suradnji pečuskoga Zsolnay Heritage Ltd. i zagrebačke Galerije «Vladimir Bužančić».

Konzulica Haluga s umjetnicima

Izložba donosi radove koji su postignuće osobnog istraživanja Jasenke Bulj, Igora Zirojevića, Damira Babića i Ivone Jurić, kako u mogućnostima medija koji se koriste fotografijom, slikarstvom i videom, tako i njihovih vlastitih duhovnih potraga. Izložba je otvorena u Pečuhu 5. veljače.

Otvarajući izložbu, generalna konzulica Vesna Haluga izrazila je zadovoljstvo što se u svega nekoliko mjeseci pečuskoj publici po drugi put predstavljaju likovna djela hrvatske suvremene umjetnosti te je zahvalila Zakladi Zsolnay, gđi Marti i Komoru, na suradnji i izvršnoj organizaciji.

Anita Zlomislíć, autorica i kustosica izložbe, istaknula je kako su umjetnici i ona kao autorica postava, razlog zajedničkoga predstavljanja pronašli u interesu ovih umjetnika za istraživanjem čovjekova opažaja, u odnosu između vanjskog i unutrašnjeg, fizičkog i mentalnog prostora. Izložba ističe jednu osobitu kakvoću pogleda koji je rezultat stanovitog odmaka autorskog subjekta od objekta promatranja. U prizorima promatrač je nazočan, ali izmaknut i neupleten u „situaciju“. Ono što bismo obično nazvali lijepim i ružnim, dobrim i lošim, korisnim i štetnim – prirodu i posljedice ljudskoga djelovanja, stablo i čovjeka, cvijeće i kantu za smeće, tišinu i buku velegrada – promatrač zahvaća kao cjelinu i zrcali ih upravo onako kako se pojavljuju. Ne iznoseći kritički sud prema motivima u istom prizoru koji su u standardnome kulturnom poimanju postavljeni u značenjske opreke, autori su prizorima po-

darili stanovitu auru tišine. Figurativno, gotovo realističko slikarstvo i dokumentarni fotografski i videozapis ništa međutim ne predstavlja niti reprezentira. Za razliku od konvencionalnih predodžaba koje događajima upisuju značenja temeljem njihovih referencija s kulturno uvjetovanim diskursom, prizori u radovima Jasenke Bulj, Igora Zirojevića, Damira Babića i Ivone

Jurić slobodni su od označavanja. To o čemu svjedoče jednostavno jest. Umom neuznemirene slike postale su natprizori koji reflektiraju krajolike svijesti.

O izlošcima prikazanim različitim medijima (fotografija, slikarstvo, video) govorio je i Bálint Szomathy, mađarski pjesnik, pisac, umjetnik i kritičar. Izložba je otvorena za javnost u galeriji „Kuće umjetnosti i književnosti“ na glavnome pečuskom trgu, do 5. ožujka 2015. godine. B. P. B.

ZAGREB – Violončelistički dvojac 2Cellos u protekle je četiri godine prošao neočekivani put od anonimnih studenata do svjetskih zvijezda, a intenzivan ritam nastavlja i dalje – 7. veljače su u Zagrebu premijerno su prikazali dokumentarac o svom nastupu u pulskoj Areni, predstavili novi album 'Celloverse' te najavili još jednu američku turneju. Film „From Pula 2 Pula“ prati Stjepana Hausera i Luku Šulića na koncertu u prepunoj pulskoj Areni, a kroz pripreme za koncert donosi i kratku priču o njihovim počecima, od spota „Smooth Criminal“ snimljenog u skromnim uvjetima, koji je s You Tubea pokrenuo lavinu koja traje i danas. Hauser je najavio da uskoro kreću na američku turneju, nakon Londona odlaze u Sjevernu Ameriku gdje će imati 42 koncerta u četrdeset dana. Luka Šulić je ocijenio kako se novim, trećim albumom „Celloverse“ vraćaju svojim korijenima, producirali su ga sami kao i prvi album i on ga smatra njihovim najnaprednijim albumom dosad. Po njegovim riječima, oni nisu samo bend koji svira obrade, nego žele pjesme podići na višu razinu i dati im nešto svoje.

(HINA)

Trenutak za pjesmu

Dražen Zetić

Na grobu mojih predaka

*Ne čuju se koraci.
Ne plaču sirote majke.
Ne zvone kameni zvonici.
Nema ih...
Ni tustih koraka.
Ni milog plača.
Ni brončanih topota zvonara.
Sablasni zidovi crkvice.
Sivkaste rozete.
Napola potopljene drvene lađe.
Pragovi obrasli gustim bršljanom,
pozelenjele stepenice od samotnih jeseni...
k'o će već jednom doći...
Nabasati jutrom.
Provjetriti dahom mora
uske hodnike kotorskih samostana...
k'o će već jednom doći...
u svečanim zaljevskim rađanjima sunca,
i udahnuti plamen svijeće
na grobu mojih usnulih predaka...*

Četvrta godišnjica „Veselih Raca“ u Kalači

Članovi Plesnoga kruga „Veseli Raci“ na rođendanskoj plesničnici

Kako nas je ukratko obavijestio Stipan Perić, već je uobičajeno da je prva novogodišnja priredba rackih Hrvata, odnosno Hrvatske samouprave grada Kalače, rođendansko okupljanje Plesnoga kruga „Veseli Raci“ u Društvenom domu u Hunyadijevoj ulici 82, čime je ove godine obilježena četvrta obljetnica. Naime, Plesni krug utemeljen je prije četiri godine, 7. siječnja, od bivših plesača iz Bačina i Dušnoka, nadalje nekadašnjih članova Kalačkoga narodnog ansambla i onih ljubitelja južnoslavenskih plesova koji su im se priključili iz Kalače. U početku plesne probe održavale su se u domu kulture (jednoj od njih i sâm sam nazočio, op. a.), zatim u Katoličkoj ustanovi, u vjeronaučnoj dvorani Središnje gradske župe, a prije dvije godine, nakon predaje Društvenog doma, udomljeni su, nadaju se zauvijek, u novim prostorijama. Voditelj je Plesnoga kruga Stipan Perić. Prema njegovim riječima, na probama mogu sudjelovati svi bez obzira na dob i spol, koji večeri petkom rado žrtvuju da bi se u prijateljskome krugu zajedno veselili na „balkanski“ ritam. Nije preduvjet plesački predživot, ni hrvatsko podrijetlo, samo ljubav prema plesu.

Na probama se vježba uz *play-back*, a na kraju se uče pjesme. Danas su već toliko uznapredovali da pjesme jednako dobro pjevaju oni koji su urođeni u tu kulturu s onima koji su tekst pjesama ovdje naučili. Tijekom godina skupina je postala istinskom zajednicom. Zajedno proslavljaju svaki rođendan, krajem godine priređuju završnu plesničnicu uz kuhanje ribe. Lani su sudjelovali na Hrvatskom danu na salašima Mácsai, više puta na plesničnicama Plesnoga kruga „Šugavica“ u Baji, na Danu Hrvata u Pečuhu i na Državnom danu Hrvata u Budimpešti. Uslijed uspostavljene suradnje, proteklih godina često su gostovali kod sjevernih rackih Hrvata, u Erčinu i Andzabegu. Članovi Plesnoga kruga bili su i organizatori prošlogodišnjeg Susreta podunavskih Raca u Kalači. Na prvoj probi nove godine, već po običaju, s rođendanskom tortom čestitali su najmarljivijim članovima na zalaganju proteklih godina, a na plesničnici je bilo i više starih članova koji su međuvremeno zaostajali. Za glazbenu pratnju pobrinuli su se članovi dušnočke „Zabavne industrije“: Andrija Horvat, Adam Sabo i Laslo Balaž.

Sljedeća velika priredba kalačkih Hrvata bit će Lakomac, tradi-

cionalni pokladni bal koji će se održati 31. siječnja, s početkom u 18 sati u auli Katoličke ustanove, svira vršendski Orkestar «Orašje». Sve zainteresirane srdačno pozivaju na zabavu.

Stipan Balatinac

Program Hrvatskog kazališta za veljaču

20. veljače 2015. g. u 18 sati Antun Karagić: Svijest – pučki igrokaz, Šikloš.

24. veljače 2015. g. u 11 sati Ljubica Ostojčić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, Baja

25. veljače 2015. g. u 12 sati Tatjana Bertok-Zupković: Mala pčelica Maja – lutkarska igra, Santovo.

Šokačke Hrvatice iz Semartina
(Aga Jozin, Ana Lukić, Anica Jozin)

HOŠIG-ov Športski tjedan

Šport je za svakoga

Istina „Šport je za svakoga“ krilatica je Mađarskog olimpijskog odbora, ali tu tvrdnju dijeli i budimpeštanska Hrvatska škola. Športski je tjedan samo jedan u nizu tradicionalnih priredaba te ustanove. Ove je godine priređen između 26. i 30. siječnja, u športskoj dvorani škole, a odgovorni su bili profesori tjelesnog odgoja Ladislav Gršić, Zoran Marjanović i Tamás Wenzel. Športske su aktivnosti bile svaki dan u popodnevnom satima i prednjačile su igre s loptom, izuzev petka kada su bile štafetne igre.

Ponedjeljak je bio posvećen igri, čija povijest seže do prapovijesti, ali suvremeni oblik ima korijene iz 19. stoljeća u engleskim javnim školama ili nogometu. Sudjelovale su momčadi 3., 4., 5., 6., 7. i 8. razreda te gimnazijalci. U utorak je bila igra čije početke znanstvenici pronalaze u starih indijanskih naroda Srednje Amerike, ali nakon dva neuspješna pokušaja ovu je športsku disciplinu izmislio Kanađanin James A. Naismith, nastavnik tjelesnog odgoja na koledžu u Springfieldu. Riječ je o košarci, i toga su se dana u igru uključili 5., 6., 7. i 8. razredi. Srijedom se igrala odbojka, a kao stvoritelj ove prelijepe igre u povijesti je zapisan William G. Morgan koji je odbojku izvorno nazvao „mintonette“. U popodnevnom aktivnostima sudjelovali su učenici 5., 6., 7. i 8. razreda te gimnazijalci. U četvrtak se igrao šport koji ima vrlo bogatu prošlost. Ustroj i pravila nekih antičkih igara imaju sličnosti s današnjim rukometom.

Tako je primjerice Homer opisao u Odiseji uranijsku igru koja se po zamisli i

obliku igre može smatrati davnom pretečom rukometa. Sudjelovali su polaznici 5., 6., 7. i 8. razreda. A za sedmaše i osmaše kao slastica bilo je izvođenje kaznenog udarca sedmerca. U petak su bile štafetne igre, koje su igrali prvaši i učenici drugoga razreda. Štafetne su igre ovoga puta bile bez sudjelovanja roditelja. U športske su se aktivnosti rado uključili i pojedini profesori pa se i tih dana druženjem i gibanjem na tren zaboravila katedra. Na kraju Športskoga tjedna dodijeljene su spomenice.

Općenito je poznato da učenici budimpeštanske Hrvatske škole postižu hvalovrijedne rezultate i na športskim nadmetanjima. Primjerice, na Đačkoj olimpijadi u odbojci, plivanju, atletici ili šahu. Jensenas na Zugló kupu djevojke 11. i 12.

razreda osvojile su brončanu medalju, u atletici na Spomen-natjecanju „Béla Bánhidi“ prvo je mjesto postigla na 400 metara šprinta učenica 7. razreda Enikő Kónya, a Dénes Szabados, učenik 6. razreda, na 200 metara brončanu medalju. Na spomenutom Kupu u prsnom plivanju 50 metara učenik 8. razreda Attila Kristóf postigao je prvo mjesto i srebrnu medalju na 50 metara u slobodnome.

k. g.
Snimka: HOŠIG

Veselica u Maloj Pešti

Hrvatska samouprava Male Pešte i ove je godine priredila svoju pokladnu veselicu, 31. siječnja, u prostorijama Kulturno-prosvjetnog središta toga okruga. Okupila se stara jezgra, koja iz godine uz godinu posjećuje ovu veselicu. Hrvate iz svih okruga grada

Budimpešte te malopeštanske Mađare, šezdesetak njih, zabavljao je tukuljski tamburaški sastav Prekovac. Tradicija je da se mala skupina redovito preruši u maske, pa nije bilo iznenađujuće vidjeti zečice, vile ili prostitutke. Natjecale su se maske, kupovala se tombola i plesalo se do kasnih večernjih sati. O tome koja je maska bila najbolja, odlučile su stručne oči prvoga tajnika Hrvatskoga veleposlanstva u Budimpešti Berislava Živkovića, donaćelnika Male Pešte Györgya Vinczeka i scenskoga umjetnika Stipana Đurića. Treće su mjesto osvojile „Zečice“ Eva Išpanović i Magdi Tot, drugo „Markiza de Pompadour u pratnji Fanfan Tulipana“ Marija Majstorović-Budavári i njezina kći Edina, a časno prvo mjesto pripalo je „Ravnateljku cirkusa“ Eriki Budavari.

Po riječima Đure Zlatara, predsjednika Hrvatske samouprave Male Pešte, dobri su odnosi između dvije samouprave te su redoviti obostrani posjeti. Hrvatska samouprava okruga ove godine gospodari s domalo milijun i tristo tisuća forinti, te više od deset godina traje suradnja s Vrbovcem u Hrvatskoj. Za proljeće je predviđen nogometni turnir u čast preminulom zastupniku Đuri Zlataru starijem i posjet prijatelja iz Hrvatske.

k. g.

Hrvatski bal nepropustljiv događaj Kisega

Pretprošle subote u Viteškoj dvorani tvrđave Nikole Jurišića u Kisegu, na tradicionalnom Hrvatskom balu bezbrižna noć je čekala već od dvisto gostov iz Austrije, Hrvatske, Ugarske i Sejšelovoga otoka. Prekrasno nakinčena hala dičila je dobar ukus Lacija Slavića, voditelja kiseškoga hotela i restorana «Zlatni noj», a posebno su doprinesle povijesnoj atmosferi zastave sa škorpionima na stijeni, koji su zaštitni znaci i kiseškoga junaka Nikole Jurišića, kako se to da viditi i u njegovom grbu.

Šandor Petković, Ivan Bušić i László Huber na početku bala

Pred nabito punom pozornicom s dari za tombole je Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave Kisega, po prvi put mogao pozdraviti visokoga predstavnika hrvatske diplomacije Ivana Bušića, savjetnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Lászlóa Hubera, kiseškoga

gradonačelnika, dr. Gábora Zalána, notaruša grada Kisega, dr. Lászlóa Tótha, peljača Odjela za narodnosne grupe u kiseškoj samoupravi, Agicu Kószegfalvi, predsjednicu Nimške samouprave u Kisegu, Vincija Hergovića, načelnika Plajgora, i dušobrižnike grada, med njimi Vilmoša Harangozoa, rodnom iz Petrovoga Sela. – Po drugi put priredjujemo naš bal u Viteškoj dvorani kiseške tvrđave s tim da mislimo, našli smo si pravo mjesto, aš Hrvati keradu tamo kade se je borio i naš najveći vitez Nikola Jurišić – se je obratio publiku hrvatski predsjednik i prikdao rič Ivanu Bušiću ki je otvorio ovoljetni bal Hrvatov sa željom da ovde živeći Hrvati sve duglje si držu svoj lipi jezic i tradicije. Hrvatsko kulturno društvo „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana s gradišćanskim i baranjskim tancem je položio fundamenat odlične zabave, a tamburaši „Židanci“ zaljuljali su nas s melodijama sve do divne Dalmacije. Vilmoš Harangozo nije samo nukao tri fele od svojega žga-

noga, nego je u pauzi sviračev paradirao sa zvanarednom igrom na svoji guslica. Gdo će najduglje pametiti ov bal, to je sigurno pjevačica Pinka-banda Sabina Kapitar-Wagner, kojoj je cijela dvorana aplaudirala pri prikđavanju torte. Slavljernica je s jačkom i mužikom stupila u svoje trideseto ljeto žitka i primila brojne gratulacije. Jedan od vrhuncev je bilo prezsumlje pukanje tombolov. Brojne vridne nagrade su ugodna presenećenja napravile sričnikom iz raznih krajev, osebusjno tomu, ki je mogao med prvimi prikzeti sliku pokojnoga gradišćanskoga umjetnika Lajoša Brigovića. Glavna nagrada, jur

Pjevačici Pinka-banda, Sabini Kapitar-Wagner je cijela dvorana čestitala rođendan

ljeta dugo, novi bicikljin, ovput je putovao u Prisiku, folklorasu Štefanu Meršiću ki je uz veliku ovaciju elegantne publike i napravio jedan krug na dvokolca. Nježnim dođirom i pogledom u valceru, tangou i kolu asistrali su petroviski svirači Pinka-banda, kim je za jačenje priskočio pomoći i sam osnivač Pinka-banda Imre Harsányi, rodnom iz Prisike. Tako smo u društvu glavnih organizatorov i pripadnikov mjesne hrvatske zajednice još jednoč konstatali u bijeloj zori da je ova balska noć prebrzo odcurila. Zvana toga, kako nam je potvrdio i gradonačelnik László Huber, Hrvatski bal je jur nepropustljiv događaj i s razlogom se broji med najveće i pravoda atraktivne priredbe i samoga grada Kisega.

Tiho

Lukovišće

Vrijedna hrvatska samouprava II.

Kako kaže Ruža Bunjevac, predsjednica Hrvatske samouprave u drugom mandatu, mnogo se radilo u 2014. godini, ostvoreni su brojni i sadržajni programi. Četiri naselja u tom dijelu šomoške Podravine, Lukovišće, Novo Selo, Brlobaš i Potonja, siromašna su naselja sa starijim življem u području koje je gospodarski nerazvijeno. Ulažemo goleme napore u očuvanju bogate hrvatske tradicije, jezika i kulture.

Navodeći najvažnije priredbe ostvarene u 2014. godini, Ruža Bunjevac nabraja: Dan žena, Hrvatski dan, Hrvatski faršang, Dan umirovljenika, Dan zahvale biračima, Božićnu svečanost... Tu su i brojna putovanja, hodočašća, putovao je KUD Drava u Kvarner, hodočastilo se u Molve, pa na Hrvatsko državno hodočašće u Juru, na podravsko hodočašće u Drvljance, sudjelovalo hodočasnom putu Jeriko, organizirani su izleti u Budimpeštu, posjet bazilici sv. Stjepana, Senandriji i tamošnjem Skanzenu, posjetilo se Mátraverebély, Zagreb... Hrvatska samouprava u dogovoru s martinačkim župnikom, koji je svećenik i u Lukovišću, prilikom svojih većih priredaba brine se kako bi sveta misa bila na hrvatskom jeziku. Inače, misa u lukoviškoj crkvi svake je nedjelje na mađarskom jeziku uz pjevanje crkvene pjesme na kraju mise na hrvatskome. Organizirani su i brojni izleti popularnog sadržaja, posjet Plitvičkim jezerima, Vinkovačkim jesenima s KUD-om Drava, kupila se karta za glazbeno-scenski spektakl Lijepom našom, Thompsonov pečuški koncert i pečuški Božićni koncert uz nastup Gorana Karana, a poduprli su i organizaciju potonjskog koncerta Srebrenih krila. Troškove navedenih putovanja (u cijelosti ili polovinu) i drugih sadržaja snosi Hrvatska samouprava. Većinu poslova oko organiziranja ostvaruju u društvenom radu. Žene kuhaju, peku kolače, pripremaju sve što treba. Hrvatska je samouprava potpomogla ostvarenje emisije Hrvatske kronike, prilikom snimanja 26-minutnog filma o običajima po-

Djeca se vole klizati.

dravskih Hrvata, pomogla je u organizaciji snimanja kod lukoviške Zavičajne kuće, ugostila jedan dan sve sudionike snimanja, njihov pedesetak, folkloršaše iz Podravine i Drave, svirce i televizijsku družinu, a pomogli su i prigodom snimanja priloga križnog puta u lukoviškoj crkvi. Brinu se o vjerskom životu, ovih dana organiziraju moljenje devetnice Gospi Lurdskoj. Trebalo bi obnoviti crkvu, davno su je obnavljali 1992. ili 1993. godine, tada su popravljali unutrašnje stijene, bojali, kupljena su klecala. Selo krasi crkva s tristogodišnjom poviješću, na koju su podravski Hrvati veoma ponosni. Pomažu se i športska okupljanja u Lukovišću, putem mjesnoga Nogometnog kluba koji se druži i s nogometašima iz Hrvatske, ostvaruje se i pomaže suradnja s prijateljskim naseljem Gradinom. U školi ples podučava Marko Jerant, koji dolazi iz Pečuha, a on bi od jeseni podučavao i sviranje. U mjesnom vrtiću ima četrdesetak djece. Sve priredbe dobro su posjećene, a mnoge se ostvaruju i u suradnji s Hrvatskom samoupravom. Izvrsna je suradnja s vrtićem. Posljednjih godina. O Zavičajnoj kući brinu se država i selo. Plan da je preuzme HDS, nije se ostvario. Godišnje ima mnogo gostiju, što skupina što pojedinaca; 2013. bilo je petstotinjak, a 2014. četiristotinjak, posjetitelja. Kako saznajemo, za proljeće 2015. najavili su se učenici budimpeštanskog HOŠIG-a, priča nam Ruža Bunjevac koju je selo zadužilo i za brigu o Zavičajnoj kući.

Ulaz u mjesnu školu

Jadranka Gergić
Foto: Đurđa Bratner Kolarić

Mala stranica

Poklade, maškare, fašnik...

Poklade, maškare, mesopust, fašnik, karneval... sve su to nazivi za razdoblje nakon Nove godine, do Čiste srijede ili Pepelnice. Poklade su običaj u kojem se prepliću pretkršćanski i kršćanski elementi koji su se na različite načine mijenjali tijekom stoljeća. To je vrijeme rastjerivanja zime, zlih duhova i iščekivanja vegetacije, plodnosti, što je popraćeno različitim zanimljivim krinkama (maskama). Ovaj put vam predstavljamo nekoliko zanimljivih krinka i njihovih nositelja iz raznih krajeva Hrvatske:

- pikači – tradicionalna međimurska krinka izrađuje se od ražene slame čime se omataju ruke, noge i tijelo, a na glavi su slamnate košnice, u ruci drže grančicu čička koji pika (bode)
- zvončari – zvončari iz okolice grada Kastva, iz Halubja, Marčelja i Viškova, na glavama nose životinjske krinke te oko struka imaju opasano zvono, a oni iz sela zapadne Kastavštine, bliže Opatiji, nose cvijećem ukrašene šešire, lica im nisu zakrbuljena
- bušari – imaju tradiciju u Baranji. Na glavi nose krpu – izrađenu od komada platna s crnim izrezima za oči i usta, ili larfu – drvenu obrazinu na kojoj su pričvršćeni životinjski rogovi. Usto su bušari nosili drveni štap i pravili buku zvonom. Za razliku od strašnih bušara, lijepi su bušari mlađi ljudi odjeveni u narodne nošnje, često obrnutih spolnih uloga.

Književni kutak

Melena Sekovanić

ZALJUBLJENI DJEČAK

Već me neko vrijeme
Taj nemir muči.
Ne jedem, ne spavam,
Niti ne učim.

Pred očima je mojim
I kada ih sklopim.
Od pogleda njenih
Kao sladoled se topim.
Srce je izgubilo ritam

Pa sad ubrzano tuče,
Kad sam pored nje,
Strašno mi je vruće.

Dlanovi mi se znoje,
Noge mi se tresu,
Ne mogu se sjetiti
Ni ime ni adresu.

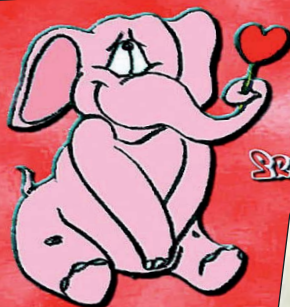
Ali nije to ništa!
Bez panike, molim.
Zaljubio sam se, eto,
I sad ludo volim.

VALENTINOVO - VALENTI- NOVO -VALENTINOVO

Svoje korijene Valentinovo vuče još iz rimskog doba, iz pastirske svečanosti Luperkalija. U rimsko doba 15. veljače obilježavala se svečanost u čast boga Luperkusa, zaštitnika stada i pastira, ali i plodnosti.

Današnje Valentinovo ili Dan zaljubljenih, koje slavimo 14. veljače, prema predaji, nastao je u 3. st. u Rimskom Carstvu. Car Klaudije II. izdao je naredbu prema kojoj vojnicima nije bila dopuštena ženidba jer je smatrao kako bi se tada vojnici više vezali za svoje obitelji i bili bi manje voljni odlaziti u ratove. Svi svećenici osim jednoga, Valentina, poštovali su carevu odluku. On je naime potajno vjenčavao mlade parove sve dok ga nisu otkrili i stavili u tamnicu. Dana 14. veljače, uvečer uoči proslave Luperkalija pogubljen je, ali nedugo zatim narod ga je proglasio svecem.

BRETN VALENTINOV!

Pozdravljeni „starci“

Serdahelska mjesna samouprava već godinama prisjeti se svojih umirovljenika i posveti im posebnu pozornost organiziranjem Dana umirovljenika. Tako je bilo i 24. siječnja kada su se bake i djedovi okupili u domu kulture na druženje, na kulturni program, izvrsnu večeru i zabavu. Načelnik Stjepan Tišler pozdravio je okupljene mještane treće dobi i zahvalio im na radu koji su učinili tijekom svoga života za uzdizanje sela Serdahela.

Igrokaz Kulturnog društva „Mura“

Svugdje je nazočna tendencija demografskog starenja naselja, u tome ni Serdahel nije iznimka, naime trećina stanovništva pripada trećoj dobi, a velik je broj i onih umirovljenika koji žive sami, naime njihova su se djeca odselila u gradove ili u inozemstvo radi radnoga mjesta. Kako bi se mjesna samouprava uspjela dovoljno brinuti za svoje starije mještane, učlanila se u Centar za njegu starije i nemoćne osobe u Bucsuti preko kojeg je osigurana njegovateljica u mjestu. Umalo osamdeset umirovljenika svakodnevno dobiva objed po povoljnoj cijeni, a uz njegovateljicu uvijek je zaposlena i osoba za javni rad, koja pomaže pri zbrinjavanju umirovljenika. Dugogodišnja je želja seoskoga vodstva da se u mjestu izgradi dom za starije i nemoćne, za što bi bilo potrebe,

međutim u zadnje vrijeme nema mogućnosti za natječeaje takve vrste.

Na danu umirovljenika načelnik je posebno čestitao najstarijoj ženi i muškarcu, Mariji Fabić i Remušu Kuzmi, a učenici mjesne osnovne škole sve nazočne obradovali su tamburaškom glazbom, modernim plesom i hrvatskim zabavnim pjesmama. Članovi pjevačkoga zbora Društva za njegovanje tradicija „Mura“ nakon prekrasnih dalmatinskih pjesama razveselili su umirovljenike šaljivim igrokazom na zavičajnom govoru. Zahvaljujući mjesnoj samoupravi, iz godine u godinu umirovljenici su podareni odličnom večerom i zabavnim sastavom, što je u uime umirovljenika zahvalio Štef Mihović.

beta

Marija Fabić (slijeva) i Remuš Kuzma (zdesna) s načelnikom Stjepanom Tišlerom

Umirovljenici prate program.

FIĆEHAZ, KERESTUR – Mjesne samouprave ovih naselja 14. veljače priređuju Festival svinjokolja, kojemu je glavni pokrovitelj parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyes. Natjecanje svinjokolja počinje u 7.30, a u 9 sati će biti prikazano svinjokolje. U 11 sati bit će svečano otvorenje Festivala. Tijekom priredbe posjetitelji će zabavljati razni izvođači, među njima i hrvatske skupine: kaniški Tamburaški sastav, keresturska Plesna skupina «Mura». Specijalitete sa svinjokolja ocijenit će stručno povjerenstvo u 16 sati, na čelu s Lászlóom Benkeom, majstorom kuharom. Tijekom dana djecu očekuju razni programi, radionice u domu kulture. Priredba će biti pod šatorom postavljenim kod doma kulture.

Cijepljenjem za život

Zahvaljujući kaniškome Kotarskom uredu i marnoj patronažnoj sestri Biserki Novinić Nemet, u siječnju u serdahelskoj Osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ i u sumartonskome domu kulture organizirana je izložba pod naslovom Cijepljenjem za život.

Učenici promatraju izložbu medicinskih pribora.

U organizaciji kaniškoga Kotarskog ureda, predstavljena je povijest zaraznih bolesti, odnosno njihovo liječenje i zaštita od njih. Dr. Judit Buzas, glavna medicinska službenica, govorila je djeci o raznim pandemijama po svijetu u kojima je umrlo mnogo ljudi i o nekadašnjim zaraznim bolestima, kojih gotovo i nema zahvaljujući obvezatnim cijepljenjima.

Prema patronažnoj sestri, na tom području nema poteškoća što se tiče cijepljenja protiv zaraznih bolesti, svi roditelji

drže se toga, a mnogi plaćaju i neobvezatna cjeviva kako bi zaštitila svoju djecu od raznih zaraznih bolesti.

Učenici i posjetitelji bili su zainteresirani za razne medicinske aparate, opremu. Inače, serdahelska škola provodi projekt zdravog načina života u okviru kojeg se osvješćuju djeca o zdravoj prehrani, osobnoj higijeni i drugim temama vezanih za zdravlje.

beta

VIROVITICA – Zamjenica župana virovitičko-podravskog Sanja Bošnjak i v. d. ravnatelj Razvojne agencije VIDRA Tomislav Petrić 3. veljače u prostorijama VIDRA-e održali su sastanak s predstavnicima Regionalne razvojne agencije južnog Zadunavlja, koje je predvodio Zoltán Pamer. Glavna tema sastanka bili su budući projekti koje će županija prijaviti na prekograničnu suradnju Mađarska – Hrvatska. U prvom redu to je projekt uređenja Turističko-edukacijskog centra Kapela Dvor, faza II, koja se odnosi na uređenje okoliša oko kurije te povezivanje biciklističkih staza na Eurovelo staze. Govorilo se i o drugim projektima koje Virovitičko-podravska županija planira prijaviti iz baze projekata Razvojne agencije VIDRA. Natječaji se očekuju 2016. godine. (www.vpz.hr).

VIROVITICA – U radnom posjetu Virovitičko-podravskoj županiji početkom veljače boravilo je izaslanstvo Baranjske županije. Razgovaralo se o nastupu Mađarske kao zemlje partnera na 20. međunarodnom sajma gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpo koji će se održati u Virovitici od 27. veljače do 1. ožujka. Mađarsko izaslanstvo predvodio je župan Baranjske županije Csaba Nagy, a uza župana Tomislava Tolušića izaslanstvo su primili zamjenici župana Sanja Bošnjak i Zdravko Dijaković te ravnatelj Viroexpo sajma Igor Andrović. Na sastanku bilo je riječi o nastupu Mađarske na sajmu, te predstavljanju na Gospodarskom forumu 26. veljače uoči jubilarnog 20. sajma Viroexpo.

LUKOVIŠĆE – Dana 11. veljače kod Zavičajne kuće, u organizaciji Hrvatske samouprave i mjesnog vrtića, tjerala se zima. Program su izveli i u njemu uživati „vrtićaši“. Kako čujemo, pravili su se „prženi kolači“ ili fanki, bilo je pereca, kolačića, pripremljene su igre za djecu, a profesor Đuro Franković održao je zanimljivo predavanje o pokladnim običajima. Priredba se održala u prijednevnim satima.

KUKINJ – U domu kulture 16. veljače, s početkom u 19 sati organizira se večer narodnih običaja prikazom i probom bošnjačke narodne nošnje, tkanina (tkanja) i veza. Dio prikazanoga s ove priredbe, koju su organizatori nazvali Priča Sanduk iliti Što skriva na tavanu stara i prašna kukinjska škrinja, bit će izloženo i u salantskom Integralnom središtu, koji se sada gradi i do svibnja bi trebao biti završen te predan na uporabu.

Na putu zbratimljenja

Izaslanstvo Općine Čačinci u Čavolju

Prigodom održavanja Bunjevačkoga prela u Čavolju, tradicionalne priredbe radi očuvanja hrvatske svijesti i bogate hrvatske kulturne baštine, koja je i ove godine okupila bunjevačke Hrvate iz Čavolja i okolnih naselja, 17. siječnja upriličen je susret izaslanstva Općine Čačinci s Norbertom Hamhaberom, novoizabranim čavoljskim načelnikom, i Stipanom Mandićem, predsjednikom čavoljske Hrvatske samouprave, kojemu je uz donaćelnika Općine Čačinci Alena Jurenca sudjelovala i Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. „Na sastanku je između ostalog dogovoren nastavak prije započete suradnje između dviju općina gdje je i od strane spomenutog Konzulata izražena puna potpora razvoju buduće suradnje na svim područjima. Povodom Dana općine Čačinci, očekuje se svečano potpisivanje Povelje o prijateljstvu i suradnji između dvaju naselja kojoj će nazočiti i generalna konzulica Haluga. – reče nam ukratko Stipan Mandić.

Stipan Balatinac

PLAJGOR – Na tradicionalnu povorku Dede-babe čekaju sve zainteresirane u najmanje selo Gradišća, 15. februara, u nedilju otpodne od 14.30 uri, kad će maskirane peršone ponovo nediljnim mulatovanjem zbuditi stanovništvo, pozvati ka kušanju dobrog vina i groflin ter ujedno i zbogomdavanju mesopusta.

GORNJI ČETAR – Fašensko mulatovanje čeka u restoranu Pezi 15. februara, u nedilju, od 18 uri sve goste ki su pripravnici vesele ure potrošiti uz tamburaški sastav «Šetnja». Utorkom, 17. februara, pak pri mesopusnom zbogomdavanju na balu rozmarina organizatori, od 20 uri, svakoga pozivaju na bal, na kom će svirati petrovski Janoš Timar.

PRISKA – Fašenskom povorkom će se lučiti i ovo selo od veselog razdoblja, ka je predviđena 14. februara, subotu, otpodne, početo od 15 uri. Svakoga diozimatelja čekaju organizatori u maškari, a uvečer su svi pozvani na Mesopusni bal u restoran Ciglenica.

VIROVITICA – Od 27. veljače do 1. ožujka 2015. godine održat će se jubilarni 20. Viroexpo, međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede, u organizaciji i pod pokroviteljstvom Virovitičko-podravke županije, Grada Virovitice, ŽK Virovitica, Obrtničke komore Virovitičko-podravke županije, Turističke zajednice Virovitičko-podravke županije i Poduzetničkog inkubatora Virovitičko-podravke županije te u tehničkoj provedbi tvrtke Viroexpo d. o. o. iz Virovitice, a pod generalnim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske i pokroviteljstvom Ministarstva poduzetništva i obrta, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva turizma. Na 20. Viroexpu sudjelovat će izlagači iz Albanije, Austrije, Azerbajdžana, Belgije, BiH, Crne Gore, Češke, Francuske, Hrvatske, Indije, Italije, Kine, Kosova, Mađarske, Makedonije, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Rusije, Slovačke, Slovenije, Srbije, Švedske, Turske i Ukrajine. Zemlja partner 20. Viroexpa je Mađarska.

SALANTA – Tradicionalni dobrotvorni bal Roditeljske zajednice tamošnjega Narodnosnog hrvatskog vrtića i ove će godine biti u pokladnom razdoblju. Sav prihod bala namijenjen je u dobrotvorne svrhe i za potrebe Vrtića. Bal se organizira 28. veljače u mjesnom domu kulture, a za raspoloženje gostiju brine se Orkestar Podravka.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski“ 17. veljače organizira Dječji fašnik u selu. Na priredbu očekuju maskirane dječje skupine. Program počinje u 13 sati okupljanjem sudionika, a u 14 kreće fašnička povorka kroza selo, gdje će ih nuditi kolačima, krafnama i pićem. Od 15 sati maškare će prikazati svoje programe, a od 16 bit će organizirana plesačnica uz Tamburaški sastav «Kitica».

„Podravska svinjokolja“

Udruga „Za Daranj“, udruga za javno obrazovanje i uljepšavanje sela te Hrvatska samouprava sela Daranja i ove godine organiziraju, sada već jubilarnu, petu „Podravsku svinjokolju“ koja će se održati 14. veljače 2015. u Daranju. Mjesto je priredbe otvoreni prostor dvorišta tamošnje osnovna škole, mlinsko dvorište. Priredba se ostvaruje s potporom Ureda za poljoprivredu i regionalni razvoj, Udruge Rinja – Drava, Programa Leader, programa Szingergia, a podupiratelji su programa tamošnja Seoska i Hrvatska samouprava, Drava Coop i brojne mjesne civilne udruge.

Raznovrsni programi počinju u ranim jutarnjim satima, u šest ujutro je buđenje kolinjskih družina s rakijom, slijedi obred klanja te „Krvavi doručak“. Potom je bečarsko sakupljanje „desetine“ pića, parti «Čvarci s lukom» uz kušanje kuhanog vina. U 11 sati je predstavljanje družina, kome slijedi Bečarsko sakupljanje „desetka“ jela, a u 14.30 je minuta predstavljanja svinjokoljskog jela. U 15 sati počinju tradicionalni i zabavni programi uza sudjelovanje kukinjskoga KUD-a Ladislava Matuška i KUD-ova iz regije, u 17 sati je proglašenje kolinjskih rezultata, slijedi iznenađenje te ulični bal uza svirku sastava «Csabika». Posjetitelji mogu cijeloga dana razgledati sajam i izložbu mjesnih obrtnika i privatnika.